



KONTROLA RIBARSTVA I PROVEDBA PROPISA O RIBARSTVU

Kontrolom ribarstva i provedbom propisa o ribarstvu namjerava se osigurati pravilna primjena propisa o ribarstvu i po potrebi propisati poštovanje tih pravila. U tom pogledu nadležnosti i odgovornosti podijeljene su između država članica, Komisije i gospodarskih subjekata. Protiv država članica koje ne poštuju ta pravila mogu se pokrenuti postupci zbog kršenja propisa o ribarstvu.

PRAVNA OSNOVA

Članci od 38. do 43. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Uredba Vijeća (EZ) br. 1224/2009 od 20. studenoga 2009. o uspostavi sustava kontrole Zajednice za osiguranje sukladnosti s pravilima zajedničke ribarstvene politike, o izmjeni uredbi (EZ) br. 847/96, (EZ) br. 2371/2002, (EZ) br. 811/2004, (EZ) br. 768/2005, (EZ) br. 2115/2005, (EZ) br. 2166/2005, (EZ) br. 388/2006, (EZ) br. 509/2007, (EZ) br. 676/2007, (EZ) br. 1098/2007, (EZ) br. 1300/2008, (EZ) br. 1342/2008 i o stavljanju izvan snage uredbi (EEZ) br. 2847/93, (EZ) br. 1627/94 i (EZ) br. 1966/2006. Uredba je djelomično izmijenjena Uredbom (EU) br. 1380/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o zajedničkoj ribarstvenoj politici i Uredbom (EU) 2015/812 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. u pogledu obveze iskrcavanja.

Provedbena uredba Komisije (EU) br. 404/2011 od 8. travnja 2011. o detaljnim pravilima za provedbu gore navedene Uredbe Vijeća koja je djelomično izmijenjena Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2015/1962 od 28. listopada 2015.

Uredba (EU) 2016/1626 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. rujna 2016. o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 768/2005 o osnivanju Agencije za kontrolu ribarstva Zajednice.

CILJEVI

Kontrolom se nastoji osigurati:

- ribolov samo odobrenih količina ribe te prikupljanje podataka za upravljanje ribarstvom
- pravodobna provedba uloga država članica i Komisije
- primjena pravila na cjelokupno ribarstvo s usklađenim sankcijama u cijelom EU-u
- sljedivost duž cijelog opskrbnog lanca „od mreže do tanjura#.



Dok je donošenje mjera u nadležnosti Unije, pojedinačne države članice nadležne su za njihovu provedbu i primjenu sankcija u slučajevima kršenja u zemljopisnim područjima koja su pod njihovom jurisdikcijom.

POSTIGNUĆA

Sadašnji sustav utvrđen je u Uredbi o kontroli koja je stupila na snagu 1. siječnja 2010. i potpuno modernizirala pristup EU-a kontroli ribarstva. Konkretno, njome je sustav usklađen sa strogim mjerama koje je EU donio 2008. godine radi borbe protiv nezakonitog ribolova. Reformama zajedničke ribarstvene politike (ZRP) koje su uslijedile (od Uredbe (EZ) br. 2371/2002 do Uredbe (EU) br. 1380/2013) također je došlo do novih izmjena s ciljem prevladavanja dugotrajnih manjkavosti. S vremenom su mjere obuhvatile:

a. veću suradnju u provedbi i stvaranju Zajedničke inspekcijske strukture kako bi se osiguralo objedinjavanje resursa inspekcije i nadzora iz EU-a i iz država članica u Europskoj agenciji za kontrolu ribarstva (EFCA, vidi niže)

b. progresivno pojašnjenje nadležnosti sudionika u sektoru ribarstva

— države članice nadležne su za provedbu pravila zajedničke ribarstvene politike na svojem teritoriju i u svojim vodama te također na brodovima koji plove pod njihovom zastavom i djeluju izvan tih voda

— Komisija mora zajamčiti da države članice ispunjavaju svoje obveze u pogledu pravednosti i učinkovitosti te redovno sastavlja izvješće o ocjeni svog djelovanja u vezi s primjenom pravila zajedničke ribarstvene politike od strane država članica te ga podnosi Parlamentu i Vijeću

— gospodarski subjekti uključeni u sve ribolovne aktivnosti, od lova do marketinga, prijevoza i prerade, moraju poštovati odredbe domaćeg prava u svim fazama proizvodnje

c. bolje poštovanje i usklađenu primjenu pravila

Budući da se sankcije razlikuju u državama članicama, čime se ograničava ujednačeno postizanje opće razine sukladnosti, Komisija objedinjuje pokazatelje sukladnosti zajedničke ribarstvene politike kako bi se poboljšala usklađenost podizanjem razine osviještenosti građana o tome koliko su države članice uspješne u njezinoj kontroli i provedbi.

Popis ozbiljnih kršenja pojavio se kao temelj za učinkovite, razmjerne i odvraćajuće sankcije u nacionalnom zakonodavstvu: od 2012. države članice obvezne su uvesti novi sustav bodova za ozbiljna kršenja za dozvole koje se izdaju za određena plovila, koji treba proširiti na zapovjednike plovila.

d. provjere koje se sad obavljaju na svakoj karici u lancu

Ribarska plovila ne mogu napustiti luku bez dozvole za ribolov. Za svaki prijevoz ribe moraju se dostaviti informacije kojima se dokazuje da je riba ulovljena legalno. Taj sustav primjenjuje se na sve ribolovne aktivnosti u vodama EU-a te na sva ribarska plovila EU-a i građane EU-a, bez obzira na to gdje love ribu. Primjenjuje se i na rekreacijski ribolov, osjetljive riblje stokove i akvakulturu u mjeri u kojoj su obuhvaćeni



pravilima na razini EU-a, na primjer na lov na jegulju ili određene vrste rekreacijskog ribolova plavoperajne tune.

e. moderne tehnologije koje se upotrebljavaju za nadzor i kontrolu sve se više kombiniraju s tradicionalnim načinima inspekcije

One sad uključuju sustav za elektroničko bilježenje i izvještavanje (ERS ili „e--očevidnik#) koji se upotrebljava za bilježenje podataka o ulovu, iskrcajima, prodaji itd. te za obavještavanje država članica o tim podacima.

Države članice obvezne su razmjenjivati podatke o ribolovnim aktivnostima (očevidnik o ribolovu, prekrcajna deklaracija, iskrcajna deklaracija itd.). Konkretno, kad plovilo države članice provodi ribolovne aktivnosti u vodama druge države članice, država članica zastave mora na zahtjev dostaviti obvezne podatke toj drugoj državi članici. Te informacije moraju biti zabilježene, sigurno pohranjene i dostupne svim državama članicama. Povrh toga, razmjena podataka i oblik prijenosa podataka temelji se na standardu Centra Ujedinjenih naroda za olakšavanje trgovine i elektroničko poslovanje (UN/CEFACT) P1000.

Satelitski sustav za praćenje plovila (VMS) je satelitski sustav koji u redovnim intervalima pruža podatke o lokaciji, smjeru kretanja i brzini plovila (oba sustava sad su obvezna za plovila duža od 12 metara). Plovila iste dužine koja nisu iz EU-a u vodama Unije uvijek moraju imati ugrađen uređaj za satelitsko praćenje. Sustav automatske identifikacije (AIS) neovisan je sustav za identifikaciju i praćenje plovila koji funkcionira stalno te se upotrebljava za pomorsku sigurnost i zaštitu i postupno proširuje na sva ribarska plovila EU-a duža od 15 metara.

EUROPSKA AGENCIJA ZA KONTROLU RIBARSTVA

Ta je Agencija osnovana 2005. kao ključni element za poboljšanje sukladnosti s pravilima zajedničke ribarstvene politike. Poboljšava ujednačenu i učinkovitu provedbu tako što objedinjuje nacionalna sredstva i sredstva EU-a pri kontroli, inspekciji i nadzoru ribolovnih aktivnosti te njihovo usklađivanje (uz pomoć planova zajedničkog djelovanja kao njezinih glavnih instrumenta). Agencija kontrolira ciljane plovila duža od 12 metara^[1]. Operativno usklađivanje, što je ključna zadaća Agencije, pomoglo je u otklanjanju nedostataka u provedbi koji su prouzročeni razlikama u sredstvima i prioritetima sustava kontrole u državama članicama.

Donošenjem Uredbe (EZ) br. 224/2009 Agenciji su dodijeljene nove ovlasti kako bi se ojačala njezina učinkovitost. Njezine se djelatnosti financiraju iz tri izvora: iz proračuna EU-a, plaćanja za usluge koje se pružaju državama članicama i prihoda od publikacija, osposobljavanja i drugih usluga koje pruža.

Prije pokretanja tek reformirane zajedničke ribarstvene politike 2014. godine Europska agencija za kontrolu ribarstva usredotočila se na nove operacije radi poboljšanja kulture poštovanja pravila i jednakih uvjeta u cijelom sektoru ribarstva. Posebni instrumenti kojima će se omogućiti novi poticaj za postizanje tog cilja uključuju:

- regionalne planove zajedničkog djelovanja: instrument kojim Agencija organizira uvođenje nacionalnih kadrovskih i materijalnih sredstava kontrole i inspekcije

[1]SL L 343, 22.12.2009., str. 9.



objedinjenih u državama članicama. Planovima zajedničkog djelovanja promiče se ekonomična i usklađena uporaba kadrovskih i materijalnih resursa država članica te je Agencija počela širiti navedene planove kako bi se obuhvatili regionalni planovi zajedničkog djelovanja i planovi u pogledu više vrsta (NEAFC, NAFO i pelagične vrste u zapadnim vodama). U bliskoj budućnosti EFCA planira širenje na regionalno, mješovito i trajno ribarstvo.

- strategije kontrole zabrane odbacivanja ulova: treba ih provesti primjenom regionalnih planova zajedničkog djelovanja, omogućujući donošenje strateških odluka na razini upravljačke skupine, pri čemu će EFCA pomoći pri njihovom učinkovitom nadzoru. Ovisno o značajkama ribarstva primijenit će se različite metode, a dostupni alati upotrijebit će se i testirati. To je od ključnog značaja za novu zajedničku ribarstvenu politiku.
- fokus-skupine za ocjenjivanje ekonomičnosti i sukladnosti: uspostava dviju fokus-skupina radi ocjenjivanja sukladnosti i ekonomičnosti u aktivnostima kontrole;
- ključni kurikulum: ključnim kurikulumom za osposobljavanje ribarskih inspektora država članica prvi put će se doprinijeti zajedničkoj ribarstvenoj politici i njezinoj ujednačenoj provedbi.
- sustave informacijske i komunikacijske tehnologije EFCA-e: oblikovane radi dopune pojedinačnih nacionalnih sustava. Riječ je o jedinstvenim sustavima koje je razvila Agencija i stavila ih na raspolaganje državama članicama radi potpore kontroli zajedničke ribarstvene politike na razini EU-a. Tim elektroničkim instrumentima omogućuje se kontinuirana razmjena podataka i znanja u stvarnom vremenu te se tako smanjuje mogućnost manipulacije informacijama i pomaže ograničiti nesukladno ponašanje.

Od listopada 2016., u skladu s Uredbom (EU) 2016/1624 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi europske granične i obalne straže, misija Europske agencije za kontrolu ribarstva obuhvaća i suradnju s europskom graničnom i obalnom stražom i Europskom agencijom za pomorsku sigurnost u okviru njihovih mandata s ciljem povećanja efikasnosti funkcija obalne straže^[2]. U okviru tog dogovora o suradnji podupiru se nacionalna tijela pružanjem zajedničkih informacija, usluga nadzora i osposobljavanja te planiranjem i provedbom višenamjenskih operacija u području pomorskog nadzora.

Cilj europske granične i obalne straže je osigurati, među ostalim zadaćama, prikupljanje i dijeljenje informacija relevantnih za kontrolu ribarstva, otkrivanje onečišćenja i sukladnost s propisima koji se odnose na pomorski sektor.

Europska agencija za pomorsku sigurnost pruža integrirane pomorske usluge utemeljene na sustavima izvješćivanja s brodova (npr. sustav za praćenje plovila) i drugim alatima za nadzor europskoj graničnoj i obalnoj straži i Europskoj agenciji za kontrolu ribarstva. Te informacijske usluge uključuju otkrivanje identifikaciju i praćenje

[2]Funkcije obalne straže mogu obuhvaćati: pomorsku sigurnost, sigurnosnu zaštitu u pomorstvu, traganje i spašavanje na moru, nadzor granice na moru, opće izvršavanje zakonodavstva na moru i zaštitu morskog okoliša.



plovila, nadzor polazišnih točaka i otkrivanje anomalija, što olakšava i utvrđivanje nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova.

Važan korak za suzbijanje nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova učinjen je u lipnju 2016. stupanjem na snagu Sporazuma o mjerama države luke, čiju primjenu od 2009. pomno prati Organizacija Ujedinjenih naroda za prehranu i poljoprivredu (FAO) i koji je potpisalo više od 30 zemalja, uključujući EU u ime svojih 28 država članica. Sporazum o mjerama države luke prvi je međunarodni ugovor u kojem je naglasak posebno na nezakonitom ribolovu i u kojem se utvrđuju zahtjevi koje strana ribarska plovila moraju poštovati i koji se na njih primjenjuju kao uvjet za korištenje luka u državi luke te intervencije koje države luke poduzimaju. Obuhvaćaju prethodno obavještanje o ulasku u luku, korištenje utvrđenih luka, ograničenja za ulazak u luku i iskrcavanje ribe, zahtjeve u pogledu potrebne dokumentacije i lučke inspekcije kao i povezane mjere poput popisa plovila koja obavljaju nezakonit, neprijavljen i nereguliran ribolov, trgovinske mjere i sankcije.

PROVEDBA NOVE OBVEZE ISKRCAVANJA

Od 2014. zajednička ribarstvena politika uključuje obvezu iskrcavanja cjelokupnog ulova, čime će se postupno, počevši od 2015., ukinuti neekonomična praksa bacanja ribe koja se može staviti na tržište natrag u more. Uredbom o zajedničkoj ribarstvenoj politici, koja je izmijenjena Uredbom (EU) br. 2015/812 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. u pogledu obveze iskrcavanja, reguliraju se brojne tehničke mjere očuvanja (kako i gdje ribari smiju loviti, podaci o vrstama ribolovnog alata, zatvorena područja i druge mjere za zaštitu morskog okoliša). Aktualnom Uredbom o kontroli obuhvaća se obveza iskrcavanja, uključujući odredbe o izvješćivanju i skladištenju ulova kao i o utvrđivanju pravila za upotrebu sustava daljinskog elektroničkog praćenja (REM) i prisutnost promatrača na brodu radi nadzora sukladnosti.

ULOGA EUROPSKOG PARLAMENTA

Od donošenja Ugovora iz Lisabona Parlament je suzakonodavac u okviru redovnog zakonodavnog postupka te ima središnju ulogu u utvrđivanju zajedničke ribarstvene politike i Uredbe o kontroli.

Njegov Odbor za ribarstvo (PECH) nadzire kontrolu i provedbu mjera te politike i smatra da učinkovita i nediskriminirajuća provedba pravila mora biti jedan od temeljnih stupova zajedničke ribarstvene politike; poštovanje pravila i dosljedan pristup kontroli najbolji je način za dugoročnu zaštitu interesa sektora ribarstva. S tim u vezi, priznajući postojanje bitnih razlika u primjeni Uredbe o kontroli u državama članicama, Parlament je 25. listopada 2016. usvojio [Rezoluciju](#) naslovljenu „Kako uskladiti nazor ribarstva u Europi?”. Među preporukama za osiguranje sukladnosti s propisima u području ribarstva i usklađenosti postupaka kontrole su: poboljšanje suradnje među državama članicama tako da razmjenjuju inspektore, metode kontrole i podatke; proširenje mandata i resursa kojima raspolaže EFCA; provedba ujednačenog programa osposobljavanja inspektora u području ribarstva; standardizacija postupaka kontrole i sankcija u Uniji i uspostava mehanizama kojima će se naglasiti najbolje prakse radi boljeg pridržavanja pravila. Parlament je 30. svibnja 2018. donio [Rezoluciju](#)



o provedbi kontrolnih mjera za utvrđivanje usklađenosti proizvoda ribarstva s kriterijima za pristup tržištu EU-a.

Parlament razmatra godišnje izvješće EFCA-e i odobrava razrješnicu za izvršenje njezina proračuna.

Istraživanje za Odbor PECH:

- [Socijalni i ekonomski utjecaj sustava kaznenih bodova \(2016.\)](#)
- [Zajednička ribarstvena politika – Postupci zbog povrede prava i sankcije koje je nametnuo EU \(2014.\)](#)
- [Nezakonit, neprijavljen i nereguliran ribolov: sankcije u EU-u.](#)

Priit Ojamaa
05/2019

